

BOJEVNIK

KUFERAŠTVO

»Kufre gor, kufre dol! Ta znana parola je bila omenjena na zborovanju slovenskega trgovstva, pa jo kot zelo aktualno ponavljamo. »Kufre dol, kufre gor!« Tako se komandira ob vsaki spremembi režima pri nas in morda tudi drugje. Kadar koli se izvrše v vladi važnejše spremembe, zadoni po vsej državi, najbolj pa menda v Sloveniji klic: »Kufre dol, kufre gor!« Na vseh važnejših mestih se menjajo funkcionarji, se izpreminjajo odbori in prilagodujejo novo nastali situaciji. Zakaj tako? Kakšna je korist tega?

Že v naprej moramo povdariti, da ne mislimo s temi vrsticami ravno na sedanje spreminjanje. Nimamo prav nobenega povoda, da bi te spremembe objokavali ali pa hvalili. Nam gre za ta kuferaški sistem, ki skoraj onemogoča vsako temeljito, sistematično in plodno delo. Če so na vodilnih mestih raznih uradov in ustanov strankarski eksponenti, je čisto naravno, da se morajo ob spremembi v vladi, ko pride do oblasti druga stranka, umakniti prejšnji, ki jih zamenjajo zaupniki nove stranke. To razumemo. Toda ne razumemo, kako naj potem uradi in ustanove dobro funkcionirajo, kako naj bo v poslovanju red, zakonitost, pravičnost in stalnost. Ne razumemo, kako naj bo koristno in uspešno delo takega funkcionarja, ki vsak dan lahko pričauje izmene, kako naj obrodi sad najboljši načrt, ki je komaj pričet, že zopet zavržen, čez leto znova oživiljen in kmalu zopet odklonjen. Na ta način je vsako pomembnejše delo nemogoče, je vsako stvarno, resno in premišljeno delo izključeno.

Zato smo mnenja, da je treba misliti na odpravo kuferaškega sistema. Treba je in sicer nujno potrebno, da se javna uprava depolitizira, da se uradništvo depolitizira, da se pa tudi važna mesta v javnih ustanovah in zavodih nevtralizirajo. Uradništvo se mora zaščititi pred zlorabo oblasti po političnih strankah, pa če tudi bi se imelo v to svrhu uradništvo odpovedati aktivni volilni pravici. Takoj bi izgubili vsi režimi interes na uradništvu, ki bi se lahko mirno posvetilo svojim službenim dolžnostim in otreslo nesnosnega pritiska in posiljevanja prepričanja.

Mi preživljamo skoro leto za letom te kuferaške komedije, ki so pa pogosto, le prepogosto v jedru tragedije za priza dete. Mi vidimo, da je tudi to eden vzrok nezadovoljstva naroda, ki ne čaka na osebne izpremembe in reparacije, ampak, ki željno pričakuje povratka svobode, državljanskih pravic, pred vsem pa pametnih gospodarskih in socialnih reform. Na mesto tega pa vidimo da se pri nas skoro vsak režim izrabi in oslabi s kuferaštvom, ker mo-

ra vsak nov režim gledati pred vsem, da se obda z zanesljivim (strankarsko zanesljivim) aparatom na vseh važnejših mestih. In pa seveda, da popravi krivice, ki so se zgodile njegovim pristašem pod prejšnjim režimom. In v borbah za mesta, v borbi za osebne spremembe ali reparacije mineva čas, gine dan in volja za resno ustvarjanje, mineva najdragocenejša doba vsakega režima, ko bi se lahko globoko zajelo v resno delo i reforme. Čas pa je dragocen pomočnik tudi nasprotnikom, ki med tem kuferaštvom pridejo zopet do sape, spletejo svoje intrige in tako onemogočijo sploh vsak poizkus resnega dela.

Narod in država pa gospodarsko propadata, z gospodarskim propadanjem pada pa tudi državljanska zavest, pada državna misel, pada vera v bodočnost, volja do dela in borbe. Ustvarja se nezdravo ozračje splošnega nezadovoljstva, v katerem bujno uspevajo brezvestni špekulanti in temni kovarji. Stranke naj si pridobivajo somišljenikov s svojim stvarnim delom, ki se mora občutiti v javnem življenju poživlja-joče, ne pa iskati glasov s pritiskom režima na uradništvo.

Če se izloči možnost zlorabe oblasti s pritiskom na prepričanje uradnika, bo vsaka stranka in vsak režim moral iskati opore v svobodnih volilcih, ki

bodo dali svoj glas pač tisti stranki, ki bo pokazala največ resnosti in delavnosti, največ poštenosti, doslednosti in načelosti.

In če je ta kuferaški sistem škodljiv v splošni javni upravi, je pač dvojno škodljiv v ustanovah gospodarske narave, zlasti pa v zavodih, ki so velikega gospodarskega pomena. Gospodarstvo ne prenese brez velike škode prekucij in nestalnosti, gospodarske ustanove morejo uspevati le, če je vodstvo trdno, stalno, dosledno in smotreno. V takih ustanovah je kuferaški sistem rak-rana, ki je tem opasnejša, čim pogostejše se menja vodstvo in smer.

Zato je pač že skrajni čas, da odpravimo kuferaški sistem vsepovsod in preidemo že enkrat v ustaljenost, red in mir, k stvarnem delu, k gospodarskim reformam in ukrepom, k resnim, odločnim in širokopoteznim gospodarskim načrtom, k resničnemu reševanju težkih socialnih problemov in ozdravljenju celega organizma. Vlade imajo odgovorno nalogo urejati državno upravo in gospodarstvo po željah ljudstva, ni pa njih naloga ustvarjanje strank, organizacije strank itd. Siti smo kuferaštva, lačni pa stvarnega dela in dokazov dobre in poštene volje delati ne-sebično za boljšo bodočnost naroda in države.

ZNIŽANJE PLAČ

»Slovenec« je 4. avgusta t. l. objavil na prvi naslovni strani:

Neresnične vesti o znižanju uradniških plač

Belgrad, 3. avg. m. Nocojšnja »Pravda« objavlja z ozirom na vesti, ki krožijo glede znižanja plač državnim uradnikom, naslednje: Zadnje dni so se v javnosti razširjale vesti, da bo kraljevska vlada zaradi znižanja državnih izdatkov ter upoštevajoč težko gospodarsko stanje, znižala plače državnim uradnikom. V zvezi s tem so se pojavile vesti v nekaterih listih, zlasti v »Jutarnjem listu« iz Zagreba, ki je poročal med drugim, da bo finančni minister zahteval redukcijo uradniških prejemkov, in to tako, da bi se plače neporočenim znižale za 10%, poročenim brez otrok za 5%, poročenim z otroki pa za 3%. V zvezi s temi vestmi smo danes dobili pojasnilo iz finančnega ministrstva. Po tem pojasnilu so vse vesti o načinu proračunskih prihrankov do sedaj samo predpostavka, ki ne odgovarja stvarnosti. Iz uradnih krogov se demantirajo vse vesti o znižanju plač. Doznava se v zvezi s tem, da se namerava izvesti proračunsko varčevanje, toda potem drugih reform.

»Slovenec« 18. septembra t. l. na drugi strani:

Znižanje plač državnih uradnikov in upokojencev

Belgrad, 17. sept. AA. Na seji ministrskega sveta, ki se je vršila danes od 17 do 19, je bila sklenjena poleg resornih stvari uredba z zakonsko močjo o zmanjšanju osebnih prejemkov državnih in samoupravnih uslužbencev. Znano je, da so cene življenjskim potrebščinam in posebno kmetijskim pridelkom v zadnjih letih tako padle, da gotovo ne opravičujejo obstojanja poseb-

nih draginjskih doklad. Imajoč v vidu te činjenice na eni strani in na drugi strani dejstvo, da so naši proračuni v zadnjih letih stalno zaključeni z večjim deficitom, je bilo neobhodno potrebno, izvesti nujne sklepe, namreč, da se mora radi tega pristopiti k zmanjšanju draginjskih doklad. Zato se je kr. vlada odločila, ker je prehodno izvršila tudi že znižanje materialnih izdatkov, ker radi gospodarske krize ni mogoče niti misliti v tem trenutku na povečanje davčnih bremen. Kr. vlada pričakuje, da bodo tudi sami uradniki in upokojenci razumeli te ukrepe kot nov korak za saniranje državnih financ, kajti samo pri urejenem finančnem stanju države lahko pričakujejo, da se bodo plače izplačevale pravočasno in v polni vrednosti narodnega denarja.

Skupno zmanjšanje v primeri s sedanjim stanjem osebnih prejemkov bo zneslo okoli 400 milijonov dinarjev, kar pomeni povprečno 7 odstotkov zmanjšanja od skupnih prejemkov posameznih uradnikov in upokojencev. Zmanjšanje je bilo izvršeno začeti od ministrov preko banov do najnižjih državnih uradnikov. Izvzeti so samo aktivni podoficirji v vojski in stari upokojenci, ki so bili upokojeni po zakonih pred letom 1923. To uredbo bo objavilo finančno ministrstvo 19. t. m. ter bo stopila v veljavo 1. oktobra letos.

Kaj priznava sam finančni minister

Podrobna določila o znižanju plač so objavili vsi naši dnevniki in jih ne bomo ponavljali. Za danes hočemo opozoriti le na tisti del izjave finančnega ministra Dušana Letice, kjer pravi dobesedno: »Prepričan sem, da bo to znižanje, ki ga zahtevajo fiskalni razlogi, nekoliko znižalo kupno moč državnih uslužbencev.« (Po priznanju vlade same gre samo za okoli 400 milijonov Din, opomba ured.) In dalje: »Prepri-

čan sem, da bo uradništvo te fiskalne ukrepe razumelo kot neobhodno potrebno v sedanjih razmerah in kot edino mogoče! Ti ukrepi so v neposredni zvezi z obnovo našega narodnega gospodarstva. «

„Danes se drugače dela“

Prejeli smo:

Vsi se še prav dobro spominjamo generalne debate o državnem proračunu za l. 1934/35. Takrat so nekateri govorniki ugotovili, da je znašal deficit pri proračunu 1931/32 620 milijonov Din, l. 1932/33 770 milijonov, za l. 1933/34 pa še niso imeli računskega zaključka, da bi mogli ugotoviti deficit. Sicer pa par sto milijonov Din več ali manj deficita, to nič ne spremeni na stvari, da smo imeli pod prejšnjimi režimi leto za letom ogromne deficite!

Takratni finančni minister Gjorgjević je pokrival deficit s kovanjem srebrnega denarja, s posojili pri Drž. hipotekarni banki in pri Poštni hranilnici. To je bila finančna politika, ki je vodila v propast našo industrijo, kmeta, delavca, obrtnika in vse naše gospodarstvo. Finančnemu ministru so takrat očitali, da je zastopnik bank in velekapitala, a ne malih ljudi, ki jih je v vsej državi 90%. Gjorgjević se ni potrudil, da bi šel med ljudstvo, v mesta, in na deželo, med meščane in podeželane, da bi na terenu spoznal posledice svoje finančne politike in da bi zvedel, kak' mislijo o njem zdravi in patriotski Jugosllovani. G. bivši finančni minister je bil

sicer »čestit čovek«, karakter, a ni imel korajže, da bi vsaj nekaj ukrenil proti bančnikom, proti kartelom, proti monopolom, proti rudarskim koncesijam, proti direktorjem in proti svojim ministrskim pomočnikom, ki so prejemale mesečno horendne plače 50 do 120.000 Din, medtem ko je on sam prejemal plačo finančnega ministra, medtem ko so reveži stradali.

Bivši finančni minister ni ščitil našega kmeta, ne delavca, ne uradnika, ne brezposelnih. Tudi ni ničesar storil, da bi zaščitil otroke in družine! Nasprotno, delal je celo proti sklepanju zakonov med državnimi uradniki in uradnicami, s tem pa proti rušenju države v njenem temelju, saj je šlo za depopolacijo! S tem da ni zavaroval družin, je s svojim sistemom finančne politike uvajal v družine tuberkulozo in alkoholizem iz obupa!

Zelo nesrečna poteza je bila, da ni bivši finančni minister ničesar podvzel proti akcionarskim društvom. Tako n. pr. ni pošiljal svojih uradnikov v velepodjetja, da bi ugotovili, kako vodijo direktorji teh podjetij dvojna knjigovodstva. Videli smo, kako se krade državni denar na debelo, kako se vrše zlorabe z brisanjem dolžnih davkov in raznih obvez napram državi, kako je državni proračun mnogo večji nego obtok našega denarja, od katerega je bila ena petina poskrita v inozemstvu, dve tretjini v tresorih bank in kapitalistov, le dve petini pa sta bili v obtoku po vsej državi.

Edino tedensko glasilo
slovenske fronte izvenparlamentarne opozicije
je

„BOJEVNIK“

Ali ste se že naročili nanj?

Pod prejšnjimi režimi se ni vodila ljudska politika. Zato se tudi niso razgnali karteli in se tudi niso zabranile spekulacije, ki škodujejo našemu dinarju. Niso se preganjali krvosesi, niso se postavljali na odgovorna mesta najboljši ljudje, pa naj bi bili Srbi, Hrvati, Slovenci ali pa muslimani, in niso se vodili računi o nezaslišani korupciji. Nas Slovence n. pr. še danes zanima, zakaj je izgubila pri nas Jadranska banka težke milijone, zakaj jih je tudi izgubila Slavenska banka (samo 200 milijonov), zakaj so rudarji izgubili toliko na svojem zaslužku, kdo je tudi kriv, da je bilo 1. junija 1925. ubitih v Trbovljah 6 delavcev itd.

O čem govorilo na shodih

Vse čaka na nove politične zakone in na razpis volitev

Preteklo nedeljo se je vršilo več zborovanj, na katerih so govorniki iznašali svoja mnenja o sedanji politični situaciji. Vsi govorniki so povdarjali potrebo novih volitev. Minister dr. Krek je izjavil, da bodo volitve v kratkem razpisane. Izjavil se je za široke samouprave, a proti pretiranim reformam. Videti je, da se je s to izjavo min. dr. Krek zavaroval pred zahtevo o federativni preureditvi države. To je tem verjetneje, ker hoče vlada na temelju sedanje ustave izvršiti gotove reforme v notranje - političnem življenju. Kakšne bodo samouprave v okviru ustave iz l. 1931, bomo videli, ko bodo začele delovati.

V Belgradu se je vršil shod Jugoslovenske narodne stranke, na katerem se je njen predsednik Svetislav Hodjera izjavil istotako proti federativni ureditvi države. No, tudi on je za parlament.-demokratski režim, ter zahteva nove politične zakone in razpis volitev. Hodjera je naglašal, da obstoji med dr. Mačkom in dr. Stojadinovićevo vlado sporazum vsaj v nekih političnih vprašanjih. To je seveda trditev, ki je ne more podkrepiti z nobenim dokazom. Videti je, da Hodjero zelo moti, ker more izvenparlamentarna opozicija prirediti sestanke in zborovanja, pa vidi on v tem priprave za upostavitve starih strank. Temu se seveda protivi, ker pomeni vpostavitve starih strank končno likvidacijo Jugoslovenske narodne stranke. Za Hodjero ne obstoji hrvatsko vprašanje kot tako, temveč samo nezakonitost in neenakost med državljanji brez ozira na narodno in versko pripadnost. S to izjavo je Hodjera potrdil, da je Jugoslovenska narodna stranka glede na hrvatsko vprašanje na liniji Pohorčev. Dočim sami zastopniki JRZ priznavajo obstoj hrvatskega vprašanja in neobhodno potrebo, da se ga čimpreje reši, ker je to pogoj za normaliziranje političnih prilik, trdi Jugoslovenska narodna stranka, da ne obstoji hrvatsko vprašanje. Če se vpoštevva, da je Jugoslovenska narodna stranka obstojala za časa Jeftičevega in Uzunovićevega režima kot edino dovoljena pol. skupina poleg JNS, potem je razumljivo nastopanje Svet. Hodjere in tov. in ni treba nobenih komentarjev.

Dr. Dragoljub Janković na Ubu in dr. Boža Marković v Nišu so prav tako naglasili potrebo rešitve hrvatskega vprašanja. V tem pravcu je bil posebno jassen dr. Dragoljub Jovanović, ki je ugotovil zgodovinsko dejstvo, da so Hrvati proglasili za razveljavljene vse vezi, ki so jih do tedaj vezale z avstrijskim cesarjem, oz. madžarskim kraljem, še pred predorom solunske fronte. Te ugotovitve so potrebne pred srb-

Danes pod dr. Stojadinovićevo vlado se drugače dela. Dr. Stojadinović je takoj ob nastopu svoje vlade svečano izjavil, da je njegova vlada vlada pomirjenja in da hoče voditi pravo ljudsko politiko. Omenjamo le zakon o korupciji, ki bo kmalu izdelan, saj je še iz prejšnjih let vse polno osnutkov zanj. Tako bomo vendarle doživeli, drakonske kazni za korupcioniste in se s tem približali tistemu idealu, ki so ga naglaševali tudi nekateri govorniki v prejšnjih proračunskih debatah: da se naj namreč vsak, kdor krade državi, ni denar, obesi na Terazijah, na Zrinjevcu ali pa v Ljubljani pred glavno pošto, samo če je kriv.

sko javnostjo, ki so jo gotovi ljudje leta in leta napačno poučevali o mnogih zelo važnih dejstvih, ki so se vršila pred proglasitvijo skupne države Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kajti trajni in stvarni sporazum se bo dosegel samo tedaj, če se bodo zgodovinski dogodki pravilno osvetlili in se bodo iskreno in po pravici ugotovile vloge in zasluge vseh.

Dr. Boža Marković je v svojem govoru iznesel mnoge momente pred zedinjenjem ter je še enkrat naglasil, da je bila krfska deklaracija rezultat razgovorov med zastopniki Srbije in Jugoslovanskega odbora. Dr. Marković je umestno naglasil, da je sedaj najnujnejša potreba, da se izdajo novi politični zakoni in razpišejo nove volitve. Ko bo izvoljena nova narodna skupščina, potem bodo po svobodni volji ljudstva izvoljeni poslanci pristopili k rešitvi hrvatskega vprašanja. To je popolnoma pravilno stališče, ki ga je treba povdariti posebno danes, ko se v enem delu tiska sistematično intriguira proti izvenparlamentarni opoziciji in iznašajo izmišljotine o nekakšnih pozivih Ljube Davidoviča in Joce Jovanoviča dr. Mačku in se trdi, da zahtevata prva dva, da se izdela edinstven program, kar pomeni v praksi, da se osnuje edinstvena opozicijska stranka. V. Vilder je v ostalem po konferenci z Davidovičem in Joco Jovanovičem še enkrat naglasil, da je bilo njegovo potovanje v Beograd čisto informativnega značaja.

Minister pošte in brzojava dr. Branko Kaludjerić je ob priliki svojega prihoda v Sarajevo rekel, da se JRZ ni osnovala zato, da se obkolijo Hrvati. Rekel je, da je potrebno, da se ustvari sporazum s Hrvati, ter da bo v tem pravcu delala sedanja vlada. Obžaloval je, da se je 17 let porabilo za to, da so se razbijale narodne vrste in da se je poskušalo z raznimi improviziranimi kombinacijami reševati problem notranje državne ureditve. Izjava ministra Kaludjerića pomeni vsekakor pravilnejše razumevanje hrvatskega vprašanja, kakor pa je stališče Jugoslovenske narodne stranke. Ker dr. Kaludjerić ni prvi in edini minister sedanje vlade, ki je izjavil, da je potrebno pristopiti k reševanju hrvatskega vprašanja bi se moglo zaključiti, da hoče dr. Stojadinovićeva vlada zares pripraviti teren za končni sporazum. Če bodo besedam sledila dejanja, potem se bomo mogli nadati, da se je zares končalo z eksperimentiranjem, o katerem je govoril dr. Kaludjerić, ter da se bo vendar poskrbelo, da se zgradijo solidne baze za razvoj notranjega življenja.

šenjem. Medtem se sedaj govori o nekem separatizmu in neznosljivosti. Čuje se, da Hrvati nočejo te države. Leta in leta se je govorilo, da 'e treba braniti narodno in državno edinstvo, kakor da mu preti neka opasnost. Namesto pa, da bi se o tem vprašanju razpravljalo, se je razširjala mržnja. Država ni v opasnosti, a to je najvažnejše. Posebno zadnjih sedem let se je mnogo storilo, da se zamešajo pojmi o narodnem edinstvu, bratstvu in jugoslovanstvu. Mi Srbi smo s Hrvati in Slovenci en narod in je treba, da imamo eno državo. Čeprav pa smo brat'e in en narod v širšem smislu, to bratstvo izmed nas Hrvatov in Slovencev ni isto, kot bratstvo med nami Srbi. Eno nam je poreklo, toda to pripada prošlosti in od tedaj so pretekla mnoga stoletja. Svetovna vojna je postavila mnoga vprašanja, pa tudi ustvarjenje naše skupne države. Mi Srbi smo se borili

za zedinjenje z našimi rojaki in nismo postavili nobenih zahtev, ker smo vsi Srbi samo za tem koprnili. Ko pa je bilo postavljeno vprašanje države s Hrvati, ni bila to nič več tako preprosta stvar. Srbija je imela dva programa: ožjega in širšega. Ožji je bil ustvarjen po edinstveni volji, a za širšega je bilo treba sporazum. Zato je bilo potrebno, razgovarjati se, ker so imeli Hrvati svoje upravičene želje in je bilo potrebno, da se odrečejo svojih ambicij. To se je posrečilo doseči in so se mogli Hrvati prepričati, da ne obstoji za njihovo vero in kulturo nobena nevarnost v skupni državi. Dosegel se je sporazum, ki ga predstavlja krfska deklaracija. Sedaj je bilo treba na bazi demokracije izvesti nadaljno stapljanje v jugoslovanstvo, ki ga je treba ustvariti v daljnji bodočnosti. Na to pa se je preveč ozko gledalo. Enostavno in knjižno se je vse razumelo, kar je bilo najglavnejše.

Dr. Marković je nato kritiziral vidovdasko ustavo in tisto, kar ji je sledilo, nato pa je prešel na današnjo situacijo. Dejal je, da je zasluga združene opozicije, da je prišlo do izpremembe vlade. Združena opozicija stoji na principu polne demokracije. Dr. Stojadinovićeva vlada more izpolniti svojo nalogo: ako izda nove politične zakone. Ko se bo ljudstvo svobodno izjavilo, se bodo vsa vprašanja sporazumno rešila. Hrvati hočejo biti z nami. Narodno edinstvo se mora drugače razumevati, kakor ga tisti, ki bi se znova hoteli prikopati do oblasti. Ne sme se preko noči dekretirati jugoslovanstva, ker se s tem kompromitira narodno edinstvo in jugoslovanstvo. Za nas je glavno, da smo vsi za eno državo. To pa ne pomeni, da jo hočemo vsi po enem receptu.

In na Ubu

Dr. Dragoljub Jovanović je imel na Ubu zborovanje izvenparlamentarne opozicije, na katerem je ostro kritiziral pretekle režime in naglašal, da so se vedno branili reševati hrvatsko vprašanje. Tako so delali i Kojić in Velja Popović i Jeftić in tovariši. Hrvati so za to državo in ona je njim bolj potrebna kakor pa nam Srbom. Jugoslavija je

Posledice protiljudskih režimov

Slovenski hmeljarji oškodovani za 20 milijonov Din

Hmelj naš up in nada je že davno obran in spravljen pod streho. Večina pridelka je že romala za malo odškodnino, ki jo je prejel naš hmeljar za svoj celoletni trud, v roke nenasitnega žida prekupca.

Vsakemu hmeljarju je nerazumljivo, kako je mogoče, da stane naš savinjski golding Din 25 za kg, medtem ko stane celo v barvi slabši žateški hmelj Din 65 za kg, razlike toraj celih 40 Din! Toda ta bi še bila gotovo za najmanj 10 Din večja, da niso naši zavedni hmeljarji energično nastopili proti zniževanju cen in da niso našli vnetega sotrudnika v našem tržnem nadzorniku, ki mu gre vsa pohvala. To pa seveda ni bilo po volji raznim gospodom, ker se jih ni vprašalo, če si smejo sami poiskati pomoči. Posebno se je hudoval neki gospod, ki je šele pred par leti spoznal, kaj je pravzaprav hmelj in ki hoče biti nekaj zaščitnik in voditelj našega hmeljarja. Nasproti hmeljarjem se kaže v lepi luči, upamo pa, da bo tudi naš kmet enkrat spregledal in spoznal tega svojega »prijatelja«! Glede odvajanja od škropljenja imajo o njem že svoje mnenje. Zato raj, hmeljarji, varujte se raznih takšnih dobrotnikov in zaščitnikov te ali one baže, ter organizirajte in zaščitite se sami brez ozira na levo ali desno! Pokažite enkrat, da ne potrebujete več raznih varuhov, ampak da hočete sami napraviti red, ker vsi ti, ki so ga delali do sedaj in ga še delajo, tega ne znajo, ali pa nečejo znati!

Kaj je novega v Prekmurju

Ni denarja za sol, žveplenke, davke in . . .

Ljudstvo je v svojih gospodarskih stiskah postalo apatično in že ne veruje več, da bi mu hotel kdo v resnici pomagati. Stiska je vsak dan hujša in blagoslovljeni so oni dinarji, ki jih pošiljajo sezonski delavci iz Francije domov. Brez teh bi se zadušili v

istotako potrebna Hrvatom kot Slovincem, ker so na meji, pa so zato tudi bolj izpostavljeni nevarnostim na zunanaj. Med svetovno vojno so Hrvati pred predorom solunske fronte proglasili odcepitev Hrvatske od Avstro - Ogrske. Jasno je, da morajo imeti Hrvati v tej državi tudi iste pravice, kot jih imamo mi. Dr. Maček je izjavil, da želi hrvatsko vprašanje reševati z nami. Dr. Maček zahteva, da se vendar enkrat likvidira zapuščina Jeftiča, Kojića in tovarišev in da pridejo na njihovo mesto poštene srbski kmetje. Tedaj bodo Hrvati sklenili s Srbi ne samo sporazum, temveč tudi bratstvo in edinstvo, pa tudi eno nacijo, ako hočete. Hrvati so 800 let branili pod Madžari svojo narodnost in svojo kulturo in so jo ohranili. Ko bomo rešili hrvatsko vprašanje, potem bomo prešli na reševanje socialneega vprašanja.

Več osebnih stikov!

Večeslav Vilder se je sestal z zastopniki srbijanske izvenparlamentarne opozicije in je dal izjavo belgrajskim listom, v kateri je dejal: »Moje potovanje v Belgrad je imelo čisto informativen značaj.« Žal moram ugotoviti, da se večkrat in pogostokrat sestanejo razne države v Ženevi kakor pa politiki Zagreba in Belgrada. Moderna diplomacija posveča po vojni največ pažnje na osebni kontakt odgovornih državnikov. Zdi se mi, da sledimo mi še predvojni praksi. Ta novi kontakt je toliko potrebnejši, ker še nimamo novih obljubljenih zakonov in še ni omogočena vsestranska diskusija, ki je neobhodno potrebna za demokratsko življenje in za ustvarjanje javnega mnenja. Ne pripisujte mojemu potovanju in bivanju v Belgradu značaja, ki bi imel takoj dovesti neke konkretne zaključke. Kajti ne samo da nimam za to pooblastila od vodstva Kmečko - demokratske koalicije, t. j. od dr. Mačka, temveč se po dveh konferencah v najožjem krogu tudi ne morejo pričakovati takoj neka dalekosežna dejstva. Mi smo demokratske stranke, pa ne moremo ničesar dekretirati. Za nas je najvažnejši posel obveščanja na drugi strani in raziskavanja terena naše sredine, ki jo predstavljamo.

Vrbje pri Žalcu

Bivši protiljudski režim je na željo par gospodov iz Žalca nasilno odklopil našo vas od občine trga Žalec. ki je komaj 10 minut oddaljena od njega, čeprav smo spadali že od pamviteka pod njo. Priklopil nas je občini Gotovlje. Tja bi sedaj morali hoditi naši otroci v šolo, ki je pa za vse premajhna in veliko bolj oddaljena. Zaenkrat hodijo v šolo v Žalcu, kjer je tudi naša fara, Gotovlje mora pa plačevati prispevke za žalsko šolo. Večkrat smo že zahtevali, da se nam krivica popravi, toda do danes še ni rešitve. Ponovno prosimo in zahtevamo, da se nam ta krivica takoj popravi, da se poleže ogorčenje ljudstva in vpslaviiti zopet vera in zaupanje v nadrejene oblasti.

težavah. Ni denarja za sol, žveplenke, davke. in s čemur bi mogel naš kmet obleči svoje otroke za šolo in jim kupiti knjig. V teh skrbih nima časa za politične in strankarske brige

V tem pogledu je značilen članek, ki je izšel v predzadnji

Shod v Nišu

Minulo nedeljo se je vršil v Nišu shod izvenparlamentarne opozicije, na katerega je dopotoval iz Belgrada Dr. Boža Marković, vseučiliški prof. in član glavnega odbora bivše demokratske stranke. Imel je obširen programatičen govor, v katerem je dejal, da bo govoril v imenu cele združene opozicije in da bo pojasnil gotove zablode in govorice. Združena opozicija ni slučajna, ni momentana pojava, kakor govorijo to njeni nasprotniki. Združena opozicija datira še iz ranije prošlosti. Cilj združene opozicije je čuvanje in obramba demokracije. Na tem se snuje skupna delavnost združene opozicije. Brez demokracije ne more biti nobenega napredka.

Prehajajoč na hrvatsko vprašanje, je dr. Marković izjavil, da je ljudstvo pozdravilo zedinjenje z velikim navdu-

Slovensko trgovstvo je zborovalo

Na zborovanju slovenskega trgovstva v Ljutomeru smo slišali mnogo, mnogo resne in odločne kritike razmer. Naši gospodarji so povedali tako odkrito in jasno, kaj vse ni prav in kako bi moralo biti, da človek ne more razumeti, zakaj ostajajo gluhi tisti, ki so odgovorni za razmere, za neaktivnost in škodo, ki jo trpi narodno gospodarstvo radi tega. Trpki izrazi so padali, ko se je govorilo o zahtevi po enakopravnosti, trpko so zvenele besede, ko se je govorilo o ogromni gospodarski škodi, ker še vedno nimamo zveze z morjem, o škodi, ki jo utrpimo pri tujskem prometu, ker tuji bežijo od nas radi obupnih cest i. t. d. **Odločno so zvenele besede in zahteve po avtonomiji kot obrambnem sredstvu proti izkoriščanju in nepravilnemu obremenjevanju.** Naši trgovci so povedali iskreno, da so pripravljeni žrtvovati mnogo od težko priborjenega zaslužka, toda vedeti morajo zakaj, biti morajo brez skrbi, da gre vse le za potrebe države, ne pa tudi za nenasične malhe raznih lipicancev in aferašev.

Dočim so drugi sedeli v hladu . . .

Imamo vse polno rešiteljev domovine. Treba pa je samo dobro odpreti oči in ušesa, da se spozna glas resnice.

Na mnogih shodih nastopa sedaj neki Svetislav Hodjera, o katerem ni ljudstvo ne slišalo ne vedelo vse tja do diktature. Pod diktaturo je postal šef kabineta predsednika vlade. To pomeni: sprejemal je stranke in odpiral vrata predsedniku vlade. S tega svojega mesta je postal »narodni poslanec« 1. 1931., t. j. takrat, ko je bila na »volitvah« samo ena »stranka«, in to vladna. Kakor je bil Hodjera imenovan za uradnika, za šefa kabineta, tako je bil sedaj na isti način nameščen tudi za člana narodne skupščine. Ko je ta njegov prvi predsednik vlade padel, je prešel Hodjera v tej skupščini napram novemu predsedniku vlade v »opozicijo«. V tej opoziciji seveda ni pobijal diktature in njene politike, temveč je kritiziral taktiko nove vlade. Splošno se je tedaj mislilo, da se je tudi to vršilo z dovoljenjem, da je tudi to bilo nameščeno. Zaradi inozemstva je bilo treba poleg 300 vladinovec imenovati tudi »opozicijo«, par ljudi, da bi bilo videti, kakor da je ta skupščina v resnici neki parlament. A ne sme se pozabiti, da je bil Hodjera s svojimi »izvoljenic« složno na eni in isti listi z vsemi tistimi, ki jih je začel naenkrat kritizirati. Nato je to njegovo skupino odobrila policija kot »stranko«.

Dočim ni bilo nobenemu drugemu dovoljeno, da pisne ni v štiri stene, da malo glasneje misli, je Hodjera mogel kričati na shodih po svoji mili volji. Kako to? Režim se je pripravljaj na volitve, računal je, da prava narodna opozicija ali ne bo hotela iti v volitve zaradi volivnega reda in drugih nasilij ali pa ne bo smela. Zato je bila potrebna opozicija, toda opozicija prislusna in pokorna, ki ne bo stavljala zahtev, da se menja tudi sistem, a ne samo ljudje na ministrskih stolčkih. To nalogo je imel opraviti Hodjera.

No, opozicija, prava narodna opozicija se je pojavila. Tisti, ki so iskreno in pošteno mislili, ko so se pridružili Hodjeri, ki niso vedeli za prave na-

Ostra kritika je zadela zlasti strahotno mlačnost merodajnih činiteljev v vprašanju naših denarnih zavodov. Slike o groznem porušenju naše denarne organizacije je pretresljiva in izziva ogorčenje proti namerni brezbriznosti, s katero se to vprašanje pušča nerešeno.

Živa, resna in stvarna je bila razprava o socialnem zavarovanju trgovstva. Značilno je, da so izzvenela skoraj vsa izvajanja v to, da naj se misli na društveno organizacijo zavarovanja, ker je sicer nevarnost, da lepega dne pride do centralizacije, t. j. prenosa tudi takih fondov v Beograd.

Zborovanje, ki je bilo ves čas zelo zanimivo in stvarno, je bilo jasen izraz enotnosti, složnosti in odločnosti naših trgovcev. Želimo prav iz srca, da bi slovenski trgovci v svoji borbi uspeli, želimo, da ohranijo v teh težkih časih vso tisto stanovsko zavednost in složnost, ki so jo tako lepo manifestirali na tem zborovanju. Kajti čakajo nas vse še težke borbe in preizkušnje, pa je le v slogi in edinosti moč in zmaga.

mene »vodje«, so tedaj rekli: »Sedaj nimamo več kaj opraviti v posebni stranki! Mi smo svoje napravili, napačili smo zlo, ko ga drugi niso smeli. Mi smo svoje izvršili in pojdemo nazaj vrste pravih narodnih borcev!«

Jevtičeva vlada ni odobrila Hodjerine liste pri volitvah. Zakaj ne? Zato, ker je z nastopom prave opozicije Hodjera izvršil za režim nalogo, ki mu je bila namenjena. Sedaj ga režim ni več potreboval. Sedaj je režim v svoji veliki stiski, v borbi z opozicijo, potreboval Hodjerine pristaše, njihove glasove. Zato je bila Hodjerina lista zadržana in v glavnem pridobljeni zlepa ali zgrda Hodjerini volivci. Hodjerino vodstvo, prisiljeno po svojih poštenih pristaših, je sicer sklenilo, da imajo pristaši glasovati za listo dr. Mačka, toda dejansko je imela opozicija od tega kaj malo koristi.

No, naj bo že kakor hoče, da je Hodjerino vodstvo resno in iskreno mislilo s svojim pozivom, da se glasuje za listo dr. Mačka, bi moralo po volitvah likvidirati svojo stranko in stopiti v združeno opozicijo.

Da je to storilo, je samo tako moglo uspešno preklicati glasove, da je Hodjerina stranka naročena in nameščena opozicija.

A kaj dela g. Hodjera?

On ne samo, da povsod ob velikem smehu in krohotaњу poslušavcev »dokazuje«, kako je prav on s svojimi 600.000 pristaši vrgel Jevtičev režim, temveč grmi proti federaciji, t. j. proti notranji preureditvi države, proti temeljitji reformi današnjega sistema. Kdor pa vstaja proti temu, ta je za centralizem, ta je za obstoječe zlo!

In še se je začel Hodjera s svojimi oblačiti v modre srajce po vzorcu fašistov, da se še bolj oddeli od ostale opozicije. Kdor je za fašizem, ta je za diktaturo. Zato je povsod ljudstvo instinktivno vstalo proti Hodjeri. On je namreč napačno kalkuliral. Dokler se ljudske stranke niso smele shajati z volivci, dotlej je ljudstvo prihajalo na Hodjerine shode in si dajalo duška glede na korupcijo v državni upravi. A Hodjera in njegovi gospodarji so računali, da so to vsi njihovi pristaši. Sedaj pa, ko je zapihal lahkejši vetrič in lahko tudi drugi zborujejo, je ta vetrič odpihal vse te umetne Hodjerine organizacije.

Zastoj se Hodjera s preostalo peščico vernikov trka na prsa, kakšen junak je bil. Sedaj piše: »Dočim so mnogi od sedanjih velikih opozicijske narave sedeli v hladu kavarniških prostorov, so borbaši (Hodjerovci) dvigali odločen glas za svobodo tiska, za svobodo zborovanja in organiziranja, za svobodne volitve.« . . .

(Jedinstvo« 24. avg. t. l.)

Da, resnica je, da so medtem, ko so »borbaši« svobodno mogli sklicevati se stanke, sedeli mnogi opozicijski v hladu, toda v hladu — zapora ali internacije!

Hodjerina stranka je otrok diktature. V njej se je rodila in v njej je vzgojena. Z diktaturo ima tudi poginiti. Ako Hodjera tega noče, potem to pomeni, da hoče nadaljevati svoje poslanstvo, ki mu je bilo dano, ko se je rodil — da služi nekomu in nečemu, za kar se ljudstvo ne more ogrevati. Zato pa je treba, da sedaj spregledajo vsi tisti pošteni pristaši, ki so vse doslej iskreno šli za njim.

Kdor je proti diktaturi, ta mora obračunati z njenimi zakonitimi, toda tudi z nezakonitimi otroki!

Kultura

»Kar po domače«

tako je naslov knjigi, ki jo je sestavil višji režiser prof. O. Šest. Na duhoviti, njemu lasten način Vam pripoveduje o vseh mogočih nerodnostih, ki jih zagreše nekateri ljudje, ki se navzlic svojemu uglednemu položaju, dostikrat ne znajo prav vesti. Od srca se boste smejali sijajno opisanim komičnim zadregam teh ljudi. Sitno je za vsakogar, če se mu ljudje za njegovim hrbtom zaradi nerodnega vedenja posmehujejo. Čeprav nekateri ljudje na uglajene maniere res nič ne dajo, pa jim le ni prijetno, če slišijo opazko, da so nerodni »kakor štor«. Dandanes pa tisti kaj velja, ki ima prijeten in družaben nastop.

Kdor hoče doseči v življenju uspehe, se mora naučiti predvsem uglajenega vedenja. Od nastopa je odvisen uspeh. O vsem tem govori Šestova knjiga »Kar po domače«.

Naroča se pri upravi »Žene in doma«, Ljubljana, Dalmafinova ul. 10.

Gospodarstvo

Kdo gospodari z našo zemljo?

Iz statistik je razvidno, da imamo v naši državi 4.327.000 obvezancev zemljarini, katerih posest meri 23.847.000 hektarjev (površina vse države znaša 24.754.200 ha). Čisti katastrski dohodek teh zemljišč je ocenjen na 4.928 milijonov Din. **Povprečno pride torej na enega posestnika 5,5 ha zemljišča in 1138 Din čistega katastrskega letnega dohodka.**

Podrobno sliko nam pa nudijo naslednji podatki:

Okoli 401.000 zemljiških posetnikov (9,2% vseh) nima nobenega katastrskega čistega dohodka, čeprav imajo 939.000 ha posesti (3,9%).

Do 1000 Din čistega dohodka izkazuje 2 milijona 980.000 posestnikov (68,9%), ki imajo 5.890.000 ha zemlje (24,7%). Njihov približni čisti dohodek znaša 807 milijonov Din (16,4% skupnega čistega dohodka).

Od 1000 do 2000 Din dohodka izkazuje 441.000 posestnikov (10,2%) s skupno zemljiško posestjo 2.547.000 ha (10,7%) in čistim dohodkom 629 milijonov Din (12,8%).

Od 2000 do 4000 Din dohodka ima 280.000 posestnikov (6,48%) z 2.354.000 ha zemlje (9,9%) in 769 milijonov Din čistega dohodka (15,6%).

Iz tega sledi, da ima 95% posestnikov 49% vse zemlje v državi, njih čisti dohodek pa dosega le 45% vsega dohodka. Večja polovica zemlje in večji del dohodka pa pripada malemu številu 5% vseh posestnikov v državi.

Večja posestva se v državi razdele tako:

9800 posetnikov ima več kot 100 ha zemlje, skupno 1.171.000.

6070 jih ima več kot 200 ha zemlje, skupno 1 milijon 133.000.

3290 jih ima več kot 500 ha, skupno 1 milijon 798.000.

2020 jih ima več kot 1500 ha, skupno 3 milijone 110.000 ha.

Iz tega sledi, da ima 78% zemljiških posestnikov povprečno nekaj več kot 2 ha zemlje in da njih čisti dohodek ne znaša niti 240 Din letno.

Nove jugoslovanske pokojnine.

Da ne bodo več stari upokojenci godrnjali, da bodo šele pod zemljo dobili enake pokojnine kakor južni bratje istega položaja, se bodo vse jugoslovanske pokojnine regulisale.

Datum še ni znan. Ima vremena ali figa . . .

Novo društvo.

V Ljubljani se je ustanovilo novo društvo »Baklašik«. Član tega društva postane lahko le tisti, ki dokaže, da je nosil baklo vsaj pri treh zaporednih bakljadah v čast vsakokratnega novega bana. Društvo šteje že sedaj več sto članov, največ iz državnouradniških krogov, ter ima tudi že več odsekov. Glavni odsek je metereološki. Temu je poverjena naloga, dognati pred vsako bakljado, kako veter piha.

Ljubljanska bolnica.

Kritike o ljubljanski bolnici so kakor bob ob steno. Pišemo in pišemo, pa nihče se ne zgane! Kaj je komu mar trpljenje bolnikov v bolnici, ko pa je sto in sto važnejših stvari. Treba je ustanovljati stranke in, ne vemo kaj še. Razmere pa so vsak dan hujše. Gorje, kar pa ne daj Bog, da bi se prijetila kakšna večja katastrofa, kjer bi bi več ponesrečencev! Ne vemo, kam bi jih dali. Same tolažbe ne bodo razmer izboljšale, treba je denarja, hočemo novo bolnico, pa če je sredstva izkopati iz tal. Gospod ban naj si ogleda sam razmere v bolnici. Pa zvečer naj pride, bo bolj nazorno videl vso bedo bolnikov! Razmere v bolnici so sramota za ves slovenski narod.

Cesta Ljubljana - Šent Vid

Od prvotno projektiranega modernege cestišča v širini 25 metrov so se zjediniili na 8 metrov in 10 centimetrov. Država bo gradila 6 metrov, 2 metra in 10 centimetrov pa mora zgraditi mestna občina ljubljanska, zato ker po tej cesti teče njena prezadolžena cestna železnica. Tako je tudi prav, tisti naj da, kdor ima. Če nekdo hoče nagajati in šikanirati, kako lahko je to. Na drugi strani pa je znano, da država plačuje iz svojih letnih budžetnih sredstev celo dolgove mestnega tramvaja v Beogradu. Najbolje bi bilo seveda če bi ljubljanska občina mogla zgraditi novo cesto do Kranja iz svojih sredstev, ker bi le na ta način prišli do ceste. Upamo, da celo najzagrizenejši optimisti lahko uvidijo, kako je z javnimi deli v Sloveniji. Uzda se use i u svoje kljuse!

Nova železnica.

Nova železnica iz Ljubljane na Sušak napreduje z neverjetno naglico. Do Kočevja je že zgrajena.

Le kakšen bacilus je to?

Iz Nemčije je prispela v Slovenijo študijska komisija, ki si je zastavila nalogo, da odkrije bacilus, ki povzroča nepremagljivo hotenje po denunciacijah. Nemški znanstveni krogi so postali pozorni na ta bacilus, ker se množijo vesti iz Zagreba, da so pričeli Slovenci sedaj hoditi tudi v Zagreb denuncirati, kakor so hodili doslej le v Beograd.

Katera država ga je naročila?

V Nemčiji so izgotovili čudežen davčni vijak, ki je tako sestavljen, da pritiska le na gotove dele poljubno, medtem ko ostanejo drugi deli brez pritiska. Dosedaj se ne ve še, katera država ga je naročila.

Staro prorokovanje.

V Egiptu so našli v nekem grobu Faraonov 6.000 let stari papiros, na katerem prorokuje neki visoki svečenik-prorok, da bo predsednik 42. vlade po ustanovitvi države sklicati veliki gospodarski svet na posvetovanje, kako omiliti bedo, ki je nastala v deželi zaradi vladanja prejšnjih 41 vlad.

Vsi odločilni krogi sedaj ugibljejo, če se ne nanaša to prorokovanje morada na oni gospodarski svet, ki je bil pri nas uzakonjen leta 1931, in ki do danes ni bil ne imenovan, ne sklican od nobene vlade.

Tovariši, naročajte in širite naš tednik!

številki »Novin«.

Rešitev slovenskega vprašanja je potrebna tudi iz državnih ozirov!

Mnogo se je tudi ugibalo, kaj bo napravil naš poslanec dr. Klar, ker se je splošno trdilo da mu je dr. Korošec zameril njegovo petomajsko kandidaturo na Jevtičevi listi. V zadnjih »Novinah« pa piše »lajik«, da sta se pobotala in se solnči dr. Klar zopet v milosti notranjega ministra. Na soboškem poslancu gu, Benku pa so opazovali zadnje čase neko rezerviranost. Menda se ne more znajti v novi situaciji in ni našlo njegovo preteklo politično delovanje onega priznanja, kakor ga je pričakoval.

Ozračje pa se menda čisti. — V zadnjem času je bila zapažena konferenca z njim in g. Bajlecom, vodjem JRZ v soboškem srezu.

Gremo torej na novo pot borbe za slovensko bodočnost, borbe za resnično samoupravo in slovenski program!

Slovenska fronta, ki jo je prvi zahteval »Bojevniki«, je našla tu zelo simpatičen odziv in se že opaža tovrstno gibanje. Ime g. Vidmarja pri nas ni neznano; v našem lendavskem srezu ga sicer ni bilo, ali iz soboškega sreza, kjer je parkrat govoril, smo čuli samo pohvalne besede o njem. Zato se tudi njegovim člankom o potrebi skupnega slovenskega programa posveča vsa pažnja.

Gospodarsko življenje je nekaj oživel s sadno trgov. Pri nas je še malo jabolk, mnogo jih je pobrala spomladanska slana. Boljše so obrodila v bregovitih legah soboškega sreza. Plačujemo jih kg po 2 Din in so to prva, mešana jabolka. Pričakuje se za kasnejša boljše cena.

Pretekli teden je bilo par mrzlih noči, ki so občutno oškodovale ajdo in proso. Mnogo ajde, ki se je po dežju dobro popravila, je zmrzlo. Zopet udarec za našega že itak ubogega kmeta.

Iz Ljutomera

Preteklo nedeljo je priredila JRZ v Križevcih pri Ljutomeru svoj tabor. Agitacija za zbor je bila velika, pa se je pričakovalo ogromne udeležbe. V tem pogledu pa je bilo razočaranje. Udeležba ni dosegla polovice onega poslušalstva, ki se ga je zbralo 14 dni prej v Ljutomeru na prepovedanem zboru Pavla Horvata. Glavni govornik je bil g. min. dr. Krek, ki je predvsem govoril o dr. Korošcu. Važen pa je bil oni del njegovega govora, ki se je bavil s Hrvati. Lepe besede o potrebi sporazuma, obenem pa precej jasne besede, da nimajo Hrvatje pri nas nič iskati. Te besede je menda tako razumeti, da je v Sloveniji opozicija vedno in da ji zato ne bo z rožicami poslano. Računa se tudi z razcepljenostjo v opozicijskih vrstah, kar ji naj onemogoči vsak uspeh.

Novice

Velike premestitve okrajnih glavarjev

Po odredbi notranjega ministra dr. Korošca je premeščenih iz Slovenije v južnejše kraje in iz teh krajev v Slovenijo 25 okrajnih glavarjev.

„Vodnik slovenskega naroda na razpoloženju“

Ta naslov brez plačila takse je podelil dr. Marušiču »Kmetški list«. »Slovenija«, ki to piše pravi, da bo za dr. Marušiča najbolje, če se vrne h svo-

svojemu prvotnemu poklicu. »Morebiti bomo brali kmalu v kakšnem laškem časniku oglas, kakor ga je priobčil časopis »Rasegno economico commerciale Italo-Jugoslavo«, ki izhaja v Milanu, v svoji prvi številki od julija 1933:

Dr. DRAGO MARUSIC, Dr. VIKTOR VOVK, Dr. ANTON URBANC
Ljubljana — Tavčarjeva 1

Studio di avvocati

Corrispondenza in italiano.

Ta dr. Drago Marusic je namreč dr. Drago Marušič, bivši odvetnik, bivši ban, bivši minister, in brž ko bo imelo slovensko ljudstvo besedo, tudi bivši senator.

Imenovanje v državni razredni loteriji

Poljedelski minister je razrešil članstva upravnega odbora državne razredne loterije Gjura Jankovića, brigadnega generala v pokoju, na njegovo mesto pa imenoval Svetozarja Stanišića, bivšega tajnika okrožja podonavskega iz Beograda. S članstvom upravnega odbora drž. razredne loterije je združenih letno več sto tisoč dinarjev dohodkov.

Kako gospodarijo na našem jugu

O Zvezi srbskih kmečkih zadrug se je že mnogo pisalo. »Otažbina«, glasilo bivšega ministra Ljotića, trdi, da je šlo z Zvezo navzdol, odkar ji načeljuje sedanja uprava z Vojinom Gjorgjevićem. List trdi, da je Gjorgjević poprej upropastil Požarevačko okrožno zvezo in da je izvršil v njej ogromno število zlorab in škodljivih operacij z lažnim in nedovoljenim knjiženjem in financiranjem. Zveza srbskih kmečkih zadrug, ki je imela do jagodinskega kongresa 1927. še nad 20 milijonov dinarjev svojih sredstev, je imela po lastnem priznanju 1. 1934. celih 5 milijonov Din izgube! Stvarne izgube so pa daleko večje. Če bi ostal poljedelski minister dr. Janković, bi se še dale urediti razmere v Zvezi. On je izročil zvezi in njenim zadrugam iz državne blagajne pred nekaj meseci še 4.300.000 Din, dočim je vsem ostalim zadrugam v državi dal na razpolago samo 600.000 Din!

Nove popolne gimnazije — v Prokuplju in Peči

Na predlog prosvetnega ministra Dobrovoja Stošovića je podpisan ukaz, po katerem se pretvarjata nepopolni realni gimnaziji v Prokuplju in Peči v popolni. Pri nas v Sloveniji pa bomo, kakor vse kaže, še nadalje zastoj čakali, da pretvorijo toli potrebno nepopolno gimnazijo v Murski Soboti v popolno!

Ta je znal uradovati

V Petrogradu se je vršila zelo značilna obravnava za razmere na našem jugu. Pred sodiščem se je zagovarjal srezki načelnik (po naše okrajni glavar) Budimir Gačić iz Jaše Tomića, ker je prejel od raznih strank večje in manjše zneske za razne takse in globe, skupaj 11.653 Din — toliko so mu dokazali! — a ni tega denarja vpisal v službene knjige. Obtožnica ga je tudi obtoževala, da je v več slučajih zadržal zase denar za takse. Obsojen je bil g. sreski načelnik le na 3 mesece zapora.

Afera Našičke pred zaključkom

Dokazno postopanje proti številnim obtožencem bo v kratkem končano. Kot znano, je obravnava trajala več mesecev. Zdaj smo zares radovedni na obsodbe. Prav bi bilo, da bi izšlo po zaključku te afe, ki je zavzela tako velik obseg — saj so udeleženci celo bivši ministri — natančno poročilo po aktih. Pričakujemo, da bo tako poročilo pokazalo, da smo pred zakonom vsi enaki. Ali se mogoče motimo?

Jevtičevi poslenci med seboj

Na konferenci pri bivšem ministrskem predsedniku Bogoljubu Jevtiću sta se sporekla poslancu Urošević in Gjorgjević od Zveze srbskih kmečkih zadrug. Urošević je vrgel Gjorgjeviću v obraz: »Lupež (lopov) bitanga, okradel si vse požarevsko okrožje, kaj hočeš še več? Poslanca sta si nato skočila v lase in se do krvi pretepla. Seveda sta se pri tem obkladala z najljubeznjivejšimi izrazi. Ves krvav je Urošević vpil: »Jo, ubil me je! Pokli-

čite zdravnika! Kaj bom delal s svojima dvema otrokoma in s svojo hišo. Ubili so me!« Urošević se sedaj zdravi v sanatoriju Vračar, Gjorgjević pa se hvali, da je dobil popolno zadoščenje — ker je Uroševića pošteno premlatil!

Kako rešujejo krizo na Češkem

Zgolj mesto Brno je sklenilo investirati v petih letih za omiljenje brezposelnosti 152 milijonov Kč., t. j. nad 275 milijonov dinarjev. Pri nas se je obljubljala ena milijarda Din v iste svrhe. Doživeli smo, da so o tej milijardi na dolgo in široko govorili po radiju celo aktivni ministri z ministrskim predsednikom Jevtićem na čelu, a zdaj ni o tej milijardi ne duha ne sluha.

Milijonarji na Češkem

Po »Prager Pressi« imajo na Češkem 3200 milijonarjev. Pri nas jih bo najbrž še več, toda ne v Sloveniji, čeprav jih imamo več, kot mislimo. Po podatkih davčne uprave v Ljubljani jih imamo v Ljubljani samo 23.

Dolgovi v Nemčiji

Dolgovi tretjega cesarstva so narasli od junija 1934 do junija 1935 od 11 milijard 550.400.000 mark na 13 milijard 87.900.000 mark. Dolgovi so torej v enem letu narasli za 1 milijardo 537 milijonov 500.000 mark. Dolgovi so narasli mesečno povprečno za 128 milijonov. Tako zna gospodariti hitlerizem.

Čuvajmo naše morje...

V »Trgovskem listu« beremo:

Nad 700 km morske obale s čudovitimi pristanišči imamo, poleg tega tudi zaledje, ki more nekaj izvažati, pa tudi mar-sikaj uvažati, da bi morala eveteti čezmorska trgovina, a dejansko smo skoraj brez nje in mesto nas opravlja jo za nas čezmorsko trgovino tujci! Če se vprašamo, zakaj je tako, potem je objektivni odgovor le eden: ker ne znamo izkoristiti svoje obmorske lege. Sami smo krivi, če nimamo čezmorske trgovine in naša isatna krivda je, če ne pridemo do bogastva.

Naše ladje morajo plačevati zaradi visokih carinskih pristojbin za smo tja izvažali le les in cement, sedaj pa bi mogli še celo vrsto drugih pridelkov. Toda zaledje bi moralo imeti zveze z morjem. Teh pa ni in zato je izvoz oviran. Niti Slovenija še danes nima zveze z morjem!

Druga nujnost so redne morske zveze z levantskimi pristanišči, ker je brez teh rednih zvez živahna kupčijska zveza s temi kraji nemogoča. Jugoslovanski Lloyd je kupil moderni parnik »Princezo Olgo«, da bi imeli to zvezo. Ali vse zaman, ker po naših predpisih plačujejo italijanski parniki trikrat nižje pristajške pristojbine od »Princeze Olge«, da ta z njimi ne more konkurirati!

Naše la ladje morajo plačevati zaradi visokih carinskih pristojbin za nafto po Din 4.60, dočim jo dobivajo italijanske po 20 centesimov, to je po 60 do 70 par za kg. Zopet je našim parnikom od naše strani onemogočena konkurenca.

Italijanske parobrodne družbe dobivajo od italijanske vlade visoke subvencije, ki se tudi v redu plačujejo, naše le neznatne in še te se plačujejo tako neredno, da izgubi ta subvencija za naše družbe skoraj vso vrednost.

Ne skrbimo, da bi čali našim pristaniščem zveze z zaledjem, ne skrbimo niti, da bi bila pristanišča sama zgrajena dobro. Zadostuje, če omenimo konstatacijo iz letošnje skupščinske razprave: 110 milijonov za belgrajsko pristanišče, za vsa pristanišča našega Primorja niti 10 milijonov.

Naš pomorski promet se zato ne razvija, kakor bi se moral. Posledice tega so: namesto naših, so zaposleni delavci v tujih pristaniščih, namesto naših trgovcev imajo od našega morja dobiček tuji trgovci, namesto naših železnic, služijo tuje. Kakšni milijoni so s tem izgubljeni, kaže samo to, da pošljemo vsako leto okoli 30 milijonov Din zavarovalnine v Trst in London, ko bi mogle ta denar zaslužiti naše zavarovalnice. Mimogrede: Kjer ni treba, smo ustanovili v konkurenco lastnim denarnim zavodom privilegirane državne zavode, da bi pa te ustanovili proti tujim zavarovalnicam, seveda nismo storili.

Dobro pomorstvo je odvisno tudi od kvalitete mornarjev. Naši slove po vsem svetu, a mi se zanje ne brigamo. Najslabše plačani mornarji na svetu so naši mornarji. Socialna zaščita je za naše mornarje nepoznana dobrota. Kličemo: Čuvajmo naše morje, naše mornarje, resnične čuvanje morja pa plačujemo tako, da so v večnem strahu, kako bodo preživeli sebe in svojce.

Ti in še cela vrsta drugih razlogov so vzrok, da živi pri nas ob morju skoraj najbolj beden narod. A mogel bi biti bogat narod, ki bi krepil vse gospodarstvo v državi. Po naši krivdi pa je Primorje pasivno.

Kdaj nas bo že nadloga izučila, da bomo začeli z drugo pomorsko politiko!

Ljotićev „Zbor“

Dimitrije Ljotić, advokat iz Smedereva, izhaja iz porodice, znane kot Karadjordjevska, in je zaradi tega mnogo pretrpela od preganjanja Obrenovićeve dinastije. Tako je D. Ljotić kot osebni prijatelj blagopokojnega kralja postal pravosodni minister v času diktature. Toda ni mogel dolgo vzdržati. Oddelil se je in je začel izdajati svoj tednik »Otažbina«, v katerem je, kolikor je mogel, kritiziral režim. Polagoma je začel ustvarjati svoj pokret pod imenom »Zbor«, pa je pri zadnjih volitvah tudi nastopil s svojo listo. G. Ljotić naglaša v prvi vrsti potrebo karakterja in poštenosti v javnem življenju. Toda že pri izbiri svojih najožjih sotrudnikov ni imel sreče. Sicer koleba med diktaturo in demokracijo in skuša ustvariti sistem, ki je najbližji fašizmu. Dva principa sta mu nesporna: monarhija in pravoslavlje. V njegovo poštenost in dobre namene nihče ne dvomi, vendar pa so njegovi nazori tako zamagleni, da morajo ostati omejeni na majhno številce pristašev. Zato je toliko bolj zanimivo, da je g. Ljotić na svojem zadnjem sestanku v Vršču izjavil, da je združena opozicija »tako zelo razdružena«, da ne nudi nobene garancije za uspeh.

Lepol! Združena opozicija je dobila pri zadnjih volitvah 1.217.000 glasov, a g. Ljotić vsega skupaj nekaj nad 20 tisoč. Kako to, da nudi on, ki se je »razdružil« od vseh ostalih, ki hodi sam in se ni mogel zediniti niti z najmanjšo stranko, ljudstvu večje garancije?

Razmere v Abesiniji

(Od našega posebnega poročevalca.)

V sredi Abesinije so res visoke gore in od tam sedaj gledajo Abesinci na razne narode sveta.

Na visoki planoti je zemlja jako rodovitna in radi vročine in dežja rodi vse tako obilno, da tem ljudem ni treba nič drugega delati, kot obirati drevesa in druge rastline.

Ljudje tukaj tudi ne poznajo trošarine in drugih neprijetnih doklad. Oni sami vse pojedjo, kar so si nabrali.

Bogatejši ljudje imajo po več dekel in hlapcev, ki se imenujejo »sužnji«.

Abesinci bi radi živeli naprej v miru, vendar sosedbi bi tudi radi obirali, kar tam raste in kar leži pod zemljo.

Ti sosedbi se sedaj malo kregajo pred kosilom, ker bi vsak rad imel večjo porcijo. Kakšen bo konec tega prepira, bom pa še sporočil.

»Smo slovensko gibanje, samostojno in neodvisno! V svoji borbi za uresničenje slovenskega programa ne popuščamo in odklanjamo polovičarska rešenja, kakor odklanjajo bratje Hrvati vse umazane mešetarske predloge ki niso iskreni, pošteni in resni. Slovenska fronta se oblikuje, dozoreva in raste! V slovenski fronti se zbira vse, kar je pošteno slovensko in odločno, vse kar je samostojno misleče in zavedno, zbirajo se vsi, ki hočejo, da se slovensko vprašanje dokončno in temeljito reši.«

Stane Vidmar: Na novo pot!

Listnica uredništva

F. S. v T. Marsikaj bi radi povedali in tudi bolj jasni in odločni bi radi bili. a če ne moremo, ni naša krivda. Upamo, da nas boste razumeli.

J. G. V isti stvari smo prejeli nešteto dopisov. Soglašamo z njimi, vendar so vsi morali v koš!